

חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב 1962

[פרק ראשון: כשרות משפטית](#)
[פרק שני: הורים וילדיהם הקטינים](#)
[פרק שלישי: אפוטרופוס על פי מינוי](#)
[פרק רביעי: הוראות שונות](#)
[הגדרות](#)
[ביטולים](#)
[ביצוע ותקנות](#)

פרק ראשון: כשרות משפטית

כשרות לזכויות ולחובות

1. כל אדם כשר לזכויות ולחובות מגמר-לידתו ועד מותו.

כשרות לפעולות משפטיות

2. כל אדם כשר לפעולות משפטיות, זולת אם נשללה או הוגבלה כשרות זו בחוק או בפסק-דין של בית-משפט.

קטינות ובגירות

3. אדם שלא מלאו לו 18 שנה הוא קטין; אדם שמלאו לו 18 שנה הוא בגיר.

פעולות של קטין

4. פעולה משפטית של קטין טעונה הסכמת נציגו; ההסכמה יכולה להינתן מראש או למפרע לפעולה מסויימת או לסוג מסויים של פעולות. יכול נציגו של קטין לבטל הסכמתו לפעולה כל עוד לא נעשתה הפעולה.

ביטול פעולות של קטין

5. פעולה משפטית של קטין שנעשתה שלא בהסכמת נציגו ניתנת לביטול -

(1) על ידי נציגו, ואם אין לקטין נציג - על ידי היועץ המשפטי לממשלה, תוך חודש ימים לאחר שנודע להם על הפעולה;
(2) אם לא נודע לנציג או ליועץ המשפטי לממשלה על הפעולה - על ידי הקטין, תוך חודש ימים לאחר שהיה לבגיר.

סייג לביטול פעולות

6. פעולה משפטית של קטין שדרכם של קטינים בגילו לעשות כמותה, וכן פעולה משפטית בין קטין לבין אדם שלא ידע ולא היה עליו

לדעת שהוא קטין, אינה ניתנת לביטול כאמור בסעיף 5, אף שנעשתה שלא בהסכמת נציגו, אלא אם היה בה משום נזק של ממש לקטין או לרכושו.

פעולות בטלות

6. פעולה משפטית של קטין שהיא רכישת נכס באשראי או במקרה-אגב-שכירות, שכירות-נכס או קבלת שירות באשראי, אין לה תוקף, על אף האמור בסעיפים 5 ו-6, כל עוד לא באה עליה הסכמת נציגו; לענין סעיף זה, "אשראי" - לרבות תשלום בשיעורים.

פעולות טעונית אישור בית המשפט

7. פעולה משפטית של קטין טעונית אישור בית המשפט אם היתה טעונית אישור כזה אילו נעשתה בידי נציגו; ואין תוקף לפעולה כל עוד לא בא עליה אישור בית המשפט.

הכרזת פסלות

8. אדם שמחמת מחלת-נפש או ליקוי בשכלו אינו מסוגל לדאוג לעניניו, רשאי בית המשפט, לבקשת בן-זוגו או קרובו או לבקשת היועץ המשפטי לממשלה או בא-כוחו, ולאחר ששמע את האדם או נציגו, להכריזו פסול-דין.

פעולות של פסול-דין

9. על פעולה משפטית של מי שהוכרז פסול-דין יחולו, בשינויים המחוייבים, הוראות הסעיפים 4 עד 7.

ביטול ההכרזה

10. אדם שהוכרז פסול-דין, רשאי בית המשפט, לבקשתו, לבקשת בן-זוגו או קרובו או לבקשת היועץ המשפטי לממשלה או בא-כוחו, ולאחר ששמע את פסול הדין, לבטל את הכרזת הפסלות אם מצא שההכרזה לא היתה מוצדקת או שהתנאים להכרזה חדלו להתקיים.

חישוב גיל

11. כל מקום שמדובר בו, בניב כל-שהוא, באדם בגיל פלוני, ייחשב גילו מתחילת היום בו הוא נולד, והוא כשאינ כוונה אחרת מפורשת או משתמעת; יום מתחיל עם שקיעת החמה של היום שלפניו ונגמר עם שקיעת החמה של אותו יום.

חזקת תאריך הלידה

12. ידועה שנת-לידתו של אדם ולא ידוע יום-לידתו, חזקה שנוולד באחד בניסן של אותה שנה; ידוע חודש-לידתו של אדם ולא ידוע יום-לידתו, חזקה שנוולד ביום החמישה-עשר של אותו חודש.

שמירת דינים

13. הוראות פרק זה אינן חלות על כשרותו של אדם לפעולות הקובעות או משנות את מעמדו האישי, ואינן גורעות מכל דין הקובע לענין פלוני גיל כשרות או תוצאות של שלילת כשרות או הגבלתה או הקובע תוצאות של הצהרת-מוות.

המרת דתו של קטין

13א. (א) לא תומר דתו של קטין אלא אם שני הוריו נתנו מראש הסכמתם בכתב או שבית-המשפט, לפי בקשת אחד ההורים או לפי בקשת אפוטרופסו של הקטין, אישר מראש את המרת הדת.
(ב) מלאו לקטין 10 שנים, לא תומר דתו אלא אם, נוסף על הסכמת הוריו או אישור בית-המשפט לפי סעיף-קטן (א), נתן גם הוא מראש הסכמתו בכתב.
(ג) לא תומר דתו של קטין אלא בדת של הוריו או של אחד מהוריו, או של אדם שהקטין היה סמוך על שולחנו, מתוך כוונה לאמצו, בששת החודשים שקדמו להגשת הבקשה להמרת הדת, ובתנאי שבית המשפט שוכנע כי ההמרה דרושה לשם אימוצו של הקטין בידי אותו אדם לפי חוק אימוץ ילדים, התשמ"א 1981.
(ד) המרת דתו של קטין בניגוד להוראות סעיף זה - אין לה תוקף משפטי.

פרק שני: הורים וילדיהם הקטינים

מעמד ההורים

14. ההורים הם האפוטרופסים הטבעיים של ילדיהם הקטינים.

תפקידי ההורים

15. אפוטרופסות ההורים כוללת את החובה והזכות לדאוג לצרכי הקטין, לרבות חינוכו, לימודיו, הכשרתו לעבודה ולמשלח-יד ועבודתו, וכן שמירת נכסיו, ניהולם ופיתוחם; וצמודה לה הרשות להחזיק בקטין ולקבוע את מקום-מגוריו, והסמכות לייצגו.

חובת ציות הקטין

16. הקטין חייב תוך כיבוד אב ואם, לציית להוריו בכל ענין הנתון לאפוטרופסותם.

קנה מידה לחובת ההורים

17. באפוטרופסותם לקטין חייבים ההורים לנהוג לטובת הקטין כדרך שהורים מסורים היו נוהגים בנסיבות הענין.

שיתוף בין ההורים

18. בכל ענין הנתון לאפוטרופסותם חייבים שני ההורים לפעול תוך הסכמה; הסכמתו של אחד מהם לפעולתו של רעהו יכולה להינתן מראש או למפרע, בפירוש או מכללא, לענין מסויים או באופן כללי; וחזקה על הורה שהסכים לפעולת רעהו כל עוד לו הוכח היפוכו של דבר. בענין שאינו סובל דיחוי רשאי כל אחד מההורים לפעול על דעת עצמו.

הכרעת בית המשפט

19. לא באו ההורים לידי הסכמה ביניהם בענין הנוגע לרכוש הקטין, רשאי כל אחד מהם לפנות לבית-המשפט והוא יכריע בדבר. לא באו ההורים לידי הסכמה ביניהם בענין אחר הנתון לאפוטרופסותם, רשאים הם יחד לפנות לבית-המשפט, ובית-המשפט, אם לא עלה בידו להביאם לידי הסכמה ואם ראה שיש מקום להכריע בדבר, יכריע הוא בעצמו או יטיל את ההכרעה על מי שימצא לנכון.

פעולות טעונית אישור בית המשפט

20. ואלה הפעולות שבהן אין ההורים מוסמכים לייצג את הקטין בלי שבית-המשפט אישרן מראש:
(1) העברה, שעבוד, חלוקה או חיסול של יחידה משקית בחקלאות, בתעשייה, במלאכה או במסחר, או של דירה;
(2) פעולה שתקפה תלוי ברישום בפנקס המתנהל על פי חוק;
(3) נתינת מתנות, זולת מתנות ותרומות הניתנות לפי הנהוג בנסיבות הענין;
(4) נתינת ערבות;
(5) פעולה משפטית בין הקטין לבין הוריו או קרובי-הוריו, זולת קבלת מתנות הניתנות לקטין.

הגנת צד שלישי

21. פעולה של הורים הטעונה אישור לפי סעיף 20(5) תהא בת-תוקף אף באין אישור אם נעשתה כלפי אדם שלא ידע ולא היה עליו לדעת שהיא טעונה אישור.

אחריות ההורים

22. ההורים לא ישאו באחריות לנזק שגרמו לקטין תוך מילוי תפקידי אפוטרופסותם, אלא אם פעלו שלא בתום-לב או לא נתכוונו לטובת הקטין;
הם לא ישאו באחריות שגרמו לרכושו של הקטין תוך מילוי תפקידי אפוטרופסותם, אם פעלו בתום-לב ונתכוונו לטובת הקטין.

הכנסות הקטין ונכסיו

23. קטין הסמוך על שולחן הוריו ויש לו הכנסות מעבודתו או מכל מקור אחר, הכנסותיו ישמשו, במידה נאותה לפי הנהוג בנסיבות

דומות, לקיום משק-הבית המשפחתי ולסיפוק צרכי הקטין עצמו; אולם נכסיו של הקטין לא ישמשו למטרות אלה, אלא במידה שבית- המשפט אישר שההורים אינם יכולים לקיים את משק הבית המשפחתי ולספק צרכי הקטין.

הסכם בין הורים החיים בנפרד

24. היו הורי הקטין חיים בנפרד - בין שנישואיהם אוינו, הותרו או הופקעו ובין שעדיין קיימים - רשאים הם להסכים ביניהם על מי מהם תהיה האפוטרופוסות לקטין, כולה או מקצתה, מי מהם יחזיק בקטין, ומה יהיו זכויות ההורה שלא יחזיק בקטין לבוא עמו במגע; הסכם כזה טעון אישור בית-המשפט, ומשאושר, דינו - לכל ענין זולת ערעור - כדין החלטת בית-המשפט.

קביעת בית המשפט באין הסכם בין ההורים

25. לא באו ההורים לידי הסכם כאמור בסעיף 24, או שבאו לידי הסכם אך ההסכם לא בוצע, רשאי בית-המשפט לקבוע את הענינים האמורים בסעיף 24 כפי שייראה לו לטובת הקטין, ובלבד שילדים עד גיל 6 יהיו אצל אמם אם אין סיבות מיוחדות להורות אחרת.

הורה שאינו מסוגל למלא חובתו

26. הורה שאינו מסוגל למלא חובותיו לפי פרק זה בנוגע לרכושו של ילדו הקטין, או מזניח חובות אלה, או שנשקפת ממנו סכנה לרכושו של הקטין, רשאי בית-המשפט להורות שיחולו עליו, בשינויים המחוייבים, ההוראות החלות על אפוטרופוסות לפי הסעיפים 44, 50 עד 54, 58 ו-59, כולן או מקצתן.

שלילת האפוטרופוסות או הגבלתה

27. הורה של קטין שבית-משפט שלום נקט כלפיו בדרך האמורה בסעיף 3(3) או (4) לחוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960, רשאי בית-המשפט לשלול ממנו את אפוטרופוסותו על הקטין או להגבילה. הוא הדין אם הוכח להנחת דעתו של בית המשפט כי נתמלאו התנאים שבהם היה בית משפט שלום נוקט כלפי ההורה בדרך האמורה.

אפוטרופוס בנוסף על הורה

28. מת אחד ההורים, תהא האפוטרופוסות על הקטין להורה השני; ואולם רשאי בית-המשפט, נוסף על אותו הורה, למנות לקטין אפוטרופוס באופן כללי או לענינים שיקבע בית-המשפט; והוא הדין אם אחד ההורים הוכרז פסול-דין, או שאינו מסוגל למלא חובותיו לפי פרק זה, או שבית המשפט קבע, בהחלטה מנומקת, כי ההורה נמנע, ללא סיבה סבירה, מלמלא את חובותיו האמורות, כולן או מקצתן, או שהאפוטרופוסות לקטין נשללה על-ידי בית-המשפט, וכן אם אחד ההורים אינו ידוע, או שלא היה נשוי להורה השני ולא הכיר בקטין כבילדו.

זכותם של הורים שכולים

28.א. מת אחד ההורים של קטין, רשאי בית-המשפט לתת הוראות בענין המגע בין הורי המת לבין הקטין.

הורה שאפטרופסותו הוגבלה

29. הוגבלה אפטרופסותו של אחד ההורים, רשאי בית-המשפט, בנוסף על ההורים, למנות לקטין אפטרופוס לענינים שיקבע.

סייגים לסעיפים 28, 29.

30 לא ימנה בית-המשפט אפטרופוס בנוסף על הורה, אלא אם ראה סיבה מיוחדת לכך לטובת הקטין ולאחר שניתנה הזדמנות להורה להשמיע טענותיו; מונה אפטרופוס כאמור, יחולו הוראות הסעיפים 45 ו-46, בשינויים המחוייבים.

נכסים שאינם בהנהלת ההורים

31. מי שהיקנה לקטין נכס במתנה או בצוואה והיתנה שניהול הנכס יהיה בידי אחד מהורי הקטין בלבד או בידי אדם זולת הורי הקטין, תנאו קיים על אף האמור בפרק זה; צוין אדם זולת ההורים לנהל נכס כזה, יחולו עליו הוראות הפרק השלישי, כולל סעיף 64.

שמירת דינים

32. הוראות פרק זה אינן גורעות מחובת ההורים לתשלום מזונות לילדיהם הקטינים לפי הוראות חוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), התשי"ט 1959.

פרק שלישי: אפטרופוס על פי מינוי

אימתי יתמנה אפטרופוס

33. (א) בית-המשפט רשאי למנות אפטרופוס -
- (1) לקטין ששני הוריו מתו או שהוכרזו פסולי-דין או שהאפטרופסות לקטין נשללה מהם לפי סעיף 27 או הוגבלה לפי סעיף 29 או שהם אינם מסוגלים למלא כלפי הקטין את חובותיהם לפי הפרק השני או שהם מנעיים, ללא סיבה סבירה, מלמלא את חובותיהם האמורות, כולן או מקצתן;
  - (2) לקטין - בנסיבות האמורות בסעיף 28 או בסעיף 29;
  - (3) לפסולי-דין;
  - (4) לאדם אחר שאינו יכול, דרך קבע או דרך ארעי, לדאוג לעניניו, כולם או מקצתם, ואין מי שמוסמך ומוכן לדאוג להם במקומו;
  - (5) לאדם שאין עדיין אפשרות לזהותו;
  - (6) לעובר.

(ב) בקשה למינוי אפוטרופוס לאדם יכול שתוגש בידי בן זוגו או קרובו או בידי היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו.

מי יכול להיות אפוטרופוס

34. יכול להתמנות אפוטרופוס אחד מאלה:

(1) יחיד;

(2) תאגיד;

(3) האפוטרופוס הכללי.

מינה בית-המשפט תאגיד להיות אפוטרופוס, רשאי הוא לקבוע יחיד שביצע את תפקידי האפוטרופוס מטעם התאגיד.

עדיפות בבחירת האפוטרופוס

35. בית-המשפט ימנה לאפוטרופוס מי שנראה לו בנסיבות הענין מתאים ביותר לטובת החסוי.

שמיעת החסוי על ידי בית המשפט

36. לפני מינוי האפוטרופוס ישמע בית-המשפט את דעת החסוי אם הוא מסוגל להבין בדבר וניתן לברר דעתו.

הסכמת האפוטרופוס

37. לא יתמנה אפוטרופוס אלא מי שהביע לבית-המשפט את הסכמתו לכך.

תפקידי האפוטרופוס לקטין ולפסול-דין

38. אפוטרופוס של קטין חייב לדאוג לצרכי הקטין, לרבות חינוכו, לימודיו, הכשרתו לעבודה ולמשלח-יד ועבודתו, וכן חייב הוא בשמירת נכסי הקטין, ניהולם ופיתוחם; הוא רשאי להחזיק בקטין ולקבוע את מקום-מגוריו והוא מוסמך לייצגו; והכל אם לא הגביל בית-המשפט את תפקידי האפוטרופוס, והוא הדין, בשינויים המחוייבים, באפוטרופוס של פסול-דין.

תפקידו של אפוטרופוס אחר

39. אפוטרופוס שאינו של קטין או של פסול-דין חייב לדאוג לעניינים שנמסרו לו על ידי בית-המשפט.

פטור ממזונות

40. אין במינוי אדם כאפוטרופוס כדי לחייבו במזונותיו של החסוי.

קנה מידה לאפוטרופסות

41. במילוי תפקידו חייב האפוטרופוס לנהוג לטובת החסוי כדרך שאדם מסור היה נוהג בנסיבות הענין.

הקשר עם החסוי

האפוטרופוס לשמוע את דעת החסוי⁴². בעניני האפוטרופוסות חיי אם הוא מסוגל להבין בדבר וניתן לברר דעתו.

ציות להוראות האפוטרופוס

43. החסוי חייב למלא אחרי הוראות האפוטרופוס בעניני האפוטרופוסות שנקבעו על ידי בית-המשפט.

הוראות בית-המשפט

44. בית-המשפט רשאי, בכל עת, לבקשתו של האפוטרופוס או של היועץ המשפטי לממשלה או בא-כוחו או של צד מעוניין ואף מיזמתו הוא, לתת לאפוטרופוס הוראות בכל ענין הנוגע למילוי תפקידיו; וכן רשאי בית-המשפט, לבקשת האפוטרופוס, לאשר פעולה שעשה.

מינוי אפוטרופוסים אחרים

45. בית-המשפט רשאי, אם ראה סיבה מיוחדת לכך, למנות לחסוי יותר מאפוטרופוס אחד; משעשה כן, יחליט בית-המשפט אם להטיל את תפקידי האפוטרופוסות על האפוטרופוסים במשותף או לחלקם ביניהם.

דין אפוטרופוסים משותפים

46. הטיל בית-המשפט תפקידי אפוטרופוסות על שני אפוטרופוסים או יותר במשותף, יחולו ההוראות הבאות, זולת אם הורה בית-המשפט אחרת:

- (1) האפוטרופוסים חייבים לפעול תוך הסכמה; בענין שדעותיהם חלוקות, יפעלו כפי שיחליט בית-המשפט;
- (2) פעולה של אחד או של אחדים מן האפוטרופוסים טעונה הסכמת האחרים או אישור בית-המשפט, מראש או למפרע;
- (3) בענין שאינו סובל דיחוי רשאי כל אדם מהאפוטרופוסים לפעול על דעת עצמו;
- (4) האפוטרופוסים אחראים לחסוי יחד ולחוד;
- (5) נתפנה מקומו של אחד מן האפוטרופוסים או שחדל לפעול, זמנית או לצמיתות, חייבים האחרים להודיע על כך מיד לבית-המשפט, והם חייבים ומוסמכים להמשיך בתפקידיהם כל עוד לא קבע בית-המשפט אחרת.

סמכויות האפוטרופוס ואישור בית המשפט

47. האפוטרופוס מוסמך לעשות כל הדרוש למילוי תפקידיו; בפעולות המנויות להלן אין הוא מוסמך לייצג את החסוי מבלי שבית-המשפט אישרן מראש:

- (1) העברה, שעבוד, חלוקה או חיסול של יחידה משקית בחקלאות, בתעשייה, במלאכה או במסחר, או של דירה;
- (2) השכרה שחוקי הגנת הדייר חלים עליה;
- (3) פעולה שתקפה תלוי ברישום בפנקס המתנהל על פי חוק;
- (4) נתינת מתנות זולת מתנות ותרומות הניתנות לפי הנהוג בנסיבות הענין;

- (5) נתינת ערבות;
(6) פעולה אחרת שביתת-המשפט קבע, בצו-המינוי או לאחר מכן, כטעונה אישור כאמור.

פעולות שיש בהן ניגוד אינטרסים

48. בפעולה משפטית בין החסוי לבין האפוטרופוס, בן-זוגו או קרוביו של האפוטרופוס, זולת מתנות הניתנות לחסוי, ובפעולה משפטית בין החסוי לבין חסוי אחר של אותו אפוטרופוס, אין האפוטרופוס מוסמך לייצג את החסוי מבלי שביתת-המשפט או אפוטרופוס אחר שנתמנה למטרה זו אישרן מראש.

הגנת צד שלישי

49. פעולה של אפוטרופוס הטעונה הסכמה או אישור לפי סעיף 46 (2) וסעיף 47(6) תהא בת-תוקף אף באין הסכמה או אישור כזה אם נעשתה כלפי אדם שלא ידע ולא היה עליו לדעת שהיא טעונה הסכמה או אישור.

השקעות

50. כספי החסוי, במידה שאינם דרושים לצרכיו השוטפים, חייב האפוטרופוס להחזיקם או להשקיעם כדרוש לשם שמירת הקרן והבטחת פירות באחד הדרכים שקבע לכך שר המשפטים בתקנות או בדרך שהורה בית-המשפט.

פרטה

51. האפוטרופוס חייב להגיש לאפוטרופוס הכללי, תוך שלושים ימים מיום מינויו, פרטה של נכסי החסוי, כולל חובותיו, זולת אם פטר אותו האפוטרופוס הכללי מחובה זו או קבע מועד אחר להגשת הפרטה.

הוראות בנוגע לשומה

52. בית-המשפט רשאי להורות -
(1) שהאפוטרופוס יגיש לאפוטרופוס הכללי, במועד שקבע, שומת שוויים של נכסי החסוי, ערוכה לתאריך שקבע בית-המשפט;
(2) שהשומה האמורה תיערך על-ידי שמאי או על-ידי אדם אחר כפי שקבע בית-המשפט.

חשבונות דו"ח ומתן ידיעות

53. האפוטרופוס חייב, בכל עניני האפוטרופסות, לנהל חשבונות, להגיש לאפוטרופוס הכללי דין-וחשבון כפי שיוורה, אך לפחות אחת לשנה ובגמר תפקידו או בפקיעת האפוטרופסות, ולהמציא לאפוטרופוס הכללי ידיעות מלאות לפי דרישתו. שר המשפטים רשאי להתקין תקנות בדבר החשבונות שעל האפוטרופסים לנהל.

בדיקת דו"חות

54. שר המשפטים רשאי, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, להתקין תקנות בדבר אופן בדיקת הפרטה והדו"חות בידי האפוטרופוס הכללי, ורשאי הוא לקבוע סוגי דו"חות שהאפוטרופוס הכללי פטור מבדיקתם, בתנאים שייקבעו.

הוצאות האפוטרופוס

55. ההוצאות הסבירות שהאפוטרופוס הוציא במילוי תפקידיו חלות על החסוי, ורשאי האפוטרופוס להחזירן לעצמו מנכסי החסוי.

שכר האפוטרופוס

56. (א) בית-המשפט רשאי לקבוע לאפוטרופוס שכר אם ראה טעם לכך בנסיבות הענין; שכר האפוטרופוס שנקבע על ידי בית-המשפט חל על החסוי ורשאי האפוטרופוס לקבלו מנכסי החסוי.
(ב) שר המשפטים רשאי לקבוע כללים בדבר השכר שבית-המשפט רשאי לקבוע לאפוטרופסים.

אחריות האפוטרופוס

57. האפוטרופוס אחראי לנזק שגרם לחסוי או לרכושו. בית-המשפט רשאי לפטרו מאחריותו, כולה או מקצתה, אם פעל בתום-לב ונתכוון לטובת החסוי. האפוטרופוס אינו נושא באחריות אם פעל בתום-לב לפי הוראות בית-המשפט או קיבל אישורו, אם מראש ואם למפרע.

ערובה

58. בית-המשפט רשאי, לפני מינויו של אפוטרופוס או אחרי כן, לדרוש שהאפוטרופוס ישעבד נכסים או ימציא ערבות להבטחת מילוי תפקידיו וחובותיו, ורשאי בית-המשפט, בכל עת, לדרוש ערובה נוספת או לשחרר ערובה שניתנה, כולה או מקצתה.

מימוש הערובה

59. ערובה לפי סעיף 58 תינתן לזכות החסוי, והאפוטרופוס הכללי מוסמך לייצגו בכל הנוגע למימושה.

התפטרות האפוטרופוס

60. האפוטרופוס רשאי, על ידי הודעה בכתב לבית-המשפט, להתפטר מתפקידו; ההתפטרות אינה תופסת אלא אם בא עליה אישור בית-המשפט ומן היום שנקבע לכך באישור.

פיטורי האפוטרופוס

61. בית-המשפט רשאי לפטר אפוטרופוס אם לא מילא תפקידיו כראוי או אם ראה בית-המשפט סיבה אחרת לפיטוריו.

פקיעת האפוטרופוסות

62. אפוטרופוסות על קטין פוקעת בהגיעו לבגרות; על פסול-דין - עם ביטול פסלותו על ידי בית-המשפט; על מי שאינו קטין או פסול-דין - אם קבע בית-המשפט שחדלו סיבות האפוטרופוסות או שהושגה מטרתה; פקיעת אפוטרופוסות כזאת היא מן היום שנקבע לכך על ידי בית-המשפט; אפוטרופוסות על כל אדם פוקעת במות החסוי.

סיום תפקידו של האפוטרופוס

63. בהתפטרותו ובפיקודו של האפוטרופוס ובפקיעת האפוטרופוסות חייב האפוטרופוס - ובמותו חייבים יורשיו - למסור לחסוי או למי כסי החסוי הנמצאים בידו או בפיקוחו, ואתשקבע בית-המשפט את המסמכים הנוגעים לנכסים אלה; ורשאי בית-המשפט להורות שהאפוטרופוס יהא חייב ומוסמך לסיים פעולות שבית-המשפט קבע, במידה שהדבר דרוש לטובת החסוי, רכושו או עזבונו.

הוראות צוואה של הורה החסוי או בן-זוגו

64. מתו הורי החסוי או אחד מהוריו או בן-זוגו, ובצוואתם ציינו שמו של אפוטרופוס או הורו בענין מהענינים הנתונים לפי פרק זה לשיקול-הדעת של בית-המשפט או של האפוטרופוס, יפעלו בית-המשפט והאפוטרופוס בהתאם להוראות אלה שבצוואה, אם קויימה כדין, זולת אם ראו שטובת החסוי דורשת לסטות מהן; אין בסעיף זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 28 בנוגע לאפוטרופוסותו של ההורה שנשאר בחיים.

האפוטרופוס הכללי כאפוטרופוס

65. נתמנה האפוטרופוס הכללי כאפוטרופוס, לא יחולו הוראות הסעיפים 37, 50, 58, 59 ו-60.

אפוטרופוס שהיה פגם במינויו

66. פעולה של אפוטרופוס תהא בת-תוקף אף שהיה פגם במינויו, אם נעשתה כלפי אדם שלא ידע ולא היה עליו לדעת על הפגם.

אפוטרופוס למעשה

67. מי שפועל כאפוטרופוס, חובותיו ואחריותו כלפי החסוי יהיו לפי הוראות פרק זה, אף אם לא נתמנה כלל או שהיה פגם במינויו או שהתפטר או פוטר או שפקעה אפוטרופוסותו.

פרק רביעי: הוראות שונות

סמכות כללית לאמצעי שמירה

68. (א) בית-המשפט רשאי, בכל עת, לבקשת היועץ המשפטי לממשלה או בא-כוחו או לבקשת צד מעוניין ואף מיזמתו הוא, לנקוט

אמצעים זמניים או קבועים הנראים לו לשמירת עניניו של קטין, של פסול-דין ושל חסוי, אם על ידי מינוי אפוטרופוס זמני או אפוטרופוס-לדין, ואם בדרך אחרת; וכן רשאי בית-המשפט לעשות, אם הקטין, פסול-הדין או החסוי פנה אליו בעצמו.

(ב) היתה הבקשה להורות על ביצוע ניתוח או על נקיטת אמצעים רפואיים אחרים, לא יורה על כך בית-המשפט אלא אם שוכנע, על פי חוות דעת רפואית, כי האמצעים האמורים דרושים לשמירת שלומו הגופני או הנפשי של הקטין, פסול הדין או החסוי.

מעמד היועץ המשפטי לממשלה

69. היועץ המשפטי לממשלה או בא-כוחו רשאים, אם הם סבורים שטובתו של קטין, של פסול-דין או של חסוי או טובת הכלל מחייבת זאת, לפתוח בכל הליך משפטי, כולל ערעור, לפי חוק זה וכן להתייצב ולטעון בכל הליך כזה.

מעמדו של פקיד סעד

70. פקיד-סעד שנתמנה לענין חוק הסעד (סדרי-דין בעניני קטינים, חולי-נפש ונעדרים), התשט"ו-1955, רשאי בענין לפי חוק זה שאינו תלוי ועומד בבית-המשפט ואם ראה צורך בכך להגנתו של קטין, של פסול-דין, של חסוי או של אדם הזקוק לאפוטרופוסות, לחקור כל מי שהוא סבור שיש לו ידיעות הנוגעות לאותו אדם, וחייב הנחקר לענות לפקיד הסעד תשובות כנות ומלאות, זולת אם התשובה עלולה להפיליו; ורשאי פקיד הסעד, אם הורשה לכך על ידי בית-המשפט, להיכנס לכל מקום בו נמצא או עשוי להימצא אדם כאמור.

שמירת דינים

71. הוראות הסעיפים 69 ו-70 אינן גורעות מהוראות חוק הסעד (סדרי-דין בעניני קטינים, חולי-נפש ונעדרים), התשט"ו-1955.

מעמדם של קרובים

72. בכל ענין לפי חוק זה רשאי בית-המשפט, גם מיזמתו הוא, לשמוע דעתם של קרובי הקטין, פסול-הדין או החסוי, ככל שבית-המשפט צוי לשמעם. ימצא ל

73. (בוטל).

שינוי החלטות

74. בית-המשפט רשאי לשנות או לבטל החלטותיו לפי חוק זה אם נשתנו הנסיבות או נתגלו עובדות נוספות לאחר שנתן החלטתו.

75. (בוטל).

סמכות מבחינה בין-לאומית

76. בתי-המשפט בישראל מוסמכים -
(1) להכריז אדם פסול-דין או לבטל הכרזת פסלות אם מקום מושבו או מקום מגוריו של האדם הוא בישראל;
(2) לפעול לפי הפרק השני והשלישי לחוק זה בכל מקרה שהצורך לעשות כן התעורר בישראל.

משפט בינלאומי פרטי

77. על עניני חוק זה יחול דין מקום-מושבו של הקטין, פסול-הדין או החסוי; אולם -
(1) פעולה משפטית שנעשתה בישראל על ידי אדם שכשרותו המשפטית מוגבלת או נשללה והיא מן הפעולות שדרכם של בני-אדם כאלה לעשות כמותן, וכן פעולה משפטית שנעשתה בישראל בין אדם שכשרותו המשפטית מוגבלת או נשללה לבין מי שלא ידע ולא היה עליו לדעת על כך, תהא בת-תוקף זולת אם היה בה משום נזק של ממש לאותו אדם או לרכושו;
(2) לענין פעולה שנעשתה בישראל על ידי הוריו של קטין או על ידי אפוטרופוס אין לטעון כלפי צד שלישי שסמכותם של ההורים או של האפוטרופוס היתה מצומצמת מן הסמכות הנתונה להם לפי חוק זה, זולת אם אותו צד ידע או היה עליו לדעת על כך.

בית המשפט המוסמך

78. הסמכויות הנתונות לפי חוק זה לבית-המשפט יהיו של בית-המשפט לעניני משפחה, בכפוף להוראות סעיף 79.

שמירת דינים ושיפוט

79. חוק זה אינו בא לפגוע בדיני נישואין וגירושין; הוא אינו בא להוסיף על סמכויות השיפוט של בתי-דין דתיים ולא לגרוע מהן; הוראה בחוק מקום שביית-דין דתי מוסמך על פי דין לשפוט, יראו כל זה - פרט לסעיף 75 - שמדובר בה בבית-משפט כאילו מדובר בה בבית-דין דתי.

הגדרות

80. בחוק זה -
"חסוי" - מי שבית-המשפט מינה לו אפוטרופוס לפי סעיף 33, או מי שבית-המשפט רשאי למנות לו אפוטרופוס כאמור, והוא אף כשעדיין לא הוברר אם נתקיימו התנאים למינוי, הכל לפי הענין;
"נציג" של אדם - הוריו או אפוטרופוסו הממונה, הכל לפי הוראות הפרק השני והשלישי;
"קרוב" - אב, אם, בן, בת, אח, אחות, סב, סבה, נכד, נכדה;
"מקום-מושב" של אדם - המקום בו נמצא מרכז-חייו; קטין, פסול-דין וחסוי, חזקה עליו שמקום-מושבו הוא במקום-מושבו של נציגו כל עוד לא הוכח שמרכז-חייו נמצא במקום אחר.

הוראות מעבר

ת חוק זה, רואים אותו מתחילת 81. מי שהוכרז פסול-דין לפני תחי חוק זה כאילו הוכרז פסול-דין לפי חוק זה; מי שנתמנה אפוטרופוס על ידי בית-משפט או בית-דין דתי מוסמך לפני תחילת חוק זה, רואים אותו מתחילת חוק זה כאילו נתמנה לפי חוק זה.

ביטולים

82. בטלים -

- (1) סעיפים 941 עד 947, 957 עד 997 למג'לה;
- (2) סעיפים 50 עד 53 לחוק-הקרקעות העותומני; ק המסחרי העותומני; (3) סעיף 2 לח
- (4) סעיף 5 לחוק העותומני על האגודות;
- (5) סעיף 5 לפקודת השותפויות.

ביצוע ותקנות

83. שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

תחילת תוקף

84. חוק זה תחילתו שלושה חדשים אחרי קבלתו בכנסת.

ראש הממשלה: דוד בן-גוריון

שר המשפטים: דב יוסף

יושב-ראש הכנסת: קדיש לוז